

ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΑΚΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ
ΤΜΗΜΑ ΕΝΟΧΙΚΟ

Δημ 2644
3.6.13

Διαβυ:
19.4.2013
Να διαβ/θώ

Αριθμός Απόφασης

...../2013

ΤΟ ΠΟΛΥΜΕΛΕΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Συγκροτούμενο από τους Δικαστές, Αναστάσιο Σάββα, Πρόεδρο Πρωτοδικών, Κωνσταντίνο Σωτηρόπουλο, Πρωτοδίκη - Εισηγητή και Νικόλαο Πολυζωγόπουλο, Πρωτοδίκη, και την Γραμματέα Αργυρούλα Ράπτη

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, την 24 Ιανουαρίου 2013, για να δικάσει την υπόθεση μεταξύ:

Του ενάγοντος: Ανδρέα Παπανδρέου του Ανδρέα, κατοίκου Αθηνών, ο οποίος παραστάθηκε μετά των πληρεξουσίων δικηγόρων του Λεωνίδα Μαραβέλη και Ηλία Μανιάτη.

Του εναγομένου: Η Παναγιώτη Καμμένου του Ηλία, κατοίκου Καλλιθέας Αττικής, ο οποίος παραστάθηκε μετά των πληρεξουσίων δικηγόρων του Χρυσούλας Μαρίας Γιαταγάνα, Ελένης Τζούλη, Βασιλείου Καπερνάρου και Ηλία Γιολδασέα.

Ο ενάγων ζητεί να γίνουν δεκτές η από 31-5-2011 και 19-11-2012 αγωγές τους, που κατατέθηκαν στη γραμματεία του Δικαστηρίου τούτου, λαμβάνοντας αριθμό 5957/2011 και 5878/2012 αντίστοιχα, και προσδιορίστηκαν να συζητηθούν κατά την σημερινή δικάσιμο, η πρώτη εξ αυτών μετά από αναβολή, από την δικάσιμο της 22-3-2012, ότε και είχε αρχικώς προσδιορισθεί, στο πινάκιο της οποίας εγγράφηκαν.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης, οι πληρεξούσιοι δικηγόροι των διαδίκων ανέπτυξαν τους ισχυρισμούς τους και ζήτησαν να γίνουν δεκτά όσα αναφέρονται στα πρακτικά και τις προτάσεις που κατέθεσαν.

Αν Σάββα

ΑΦΟΥ ΜΕΛΕΤΗΣΕ ΤΗ ΔΙΚΟΓΡΑΦΙΑ
ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Εισάγονται προς συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου οι από 31-5-2011 και 19-11-2012 αγωγές του ~~Ανδρέα~~ Παπανδρέου κατά του Παναγιώτη Καμμένου, οι οποίες πρέπει να συνεκδικασθούν, καθόσον υπάγονται στην ίδια διαδικασία, διότι έτσι θα διευκολυνθεί αλλά και θα επιταχυνθεί η διεξαγωγή της δίκης (άρθρα 31 και 246 σε συνδυασμό με άρθρο 591 παρ. 1 ΚΠολΔ).

Κατά τη διάταξη του άρθρου 57 ΑΚ, όποιος προσβάλλεται παράνομα στην προσωπικότητά του έχει δικαίωμα να απαιτήσει να αρθεί η προσβολή και να μην επαναληφθεί στο μέλλον. Αξίωση αποζημίωσης σύμφωνα με τις διατάξεις για τις αδικοπραξίες δεν αποκλείεται. Από τη διάταξη αυτή και τις όμοιες του επόμενου άρθρου 58, σε συνδυασμό με το άρθρο 914 ΑΚ, προκύπτει ότι επί της προσβολής αυτής ο νόμος καθιερώνει αντικειμενική ευθύνη του προσβάλλοντος μόνον ως προς την αξίωση για την άρση της προσβολής και την παράλειψη της στο μέλλον, ενώ για την αξίωση αποζημίωσης απαιτείται και το στοιχείο της υπαιτιότητας. Ως άρση της προσβολής νοείται ο άμεσος παραμερισμός της πράξης που συνθέτει την προσβολή και συνεπώς κατευθύνεται στην αποκατάσταση των πραγμάτων στην πριν από την ολοκλήρωση της προσβολής κατάσταση. Συνεπώς, η παράνομη προσβολή πρέπει να είναι ενεργός ενώ αν έχει ήδη ολοκληρωθεί ή εκ της φύσεως της προσβλητικής πράξης δεν νοείται ανάκλησή της, παρά μόνον παραμερισμός των αποτελεσμάτων της, τότε προστασία δύναται να παρασχεθεί μόνον με την διάταξη του άρθρου 59 ΑΚ, και υπό τις προϋποθέσεις εκείνης. Συγκεκριμένα, με την εν λόγω διάταξη ορίζεται ότι στις περιπτώσεις των δύο προηγούμενων άρθρων (57 και 58 ΑΚ), το δικαστήριο, με την απόφασή του, ύστερα από αίτηση αυτού που έχει προσβληθεί και αφού λάβει υπόψη το είδος της προσβολής, μπορεί επιπλέον να καταδικάσει τον υπαίτιο να ικανοποιήσει την ηθική βλάβη αυτού που έχει προσβληθεί. Και ενώ η διάταξη του άρθρου 932 ΑΚ αναγνωρίζει ως μέσο ικανοποίησης της ηθικής βλάβης την καταβολή χρηματικής ικανοποίησης, η διάταξη του άρθρου 59 ΑΚ προβλέπει και άλλα μέσα ικανοποίησής της, που δεν κατονομάζει και συνεπώς αποκείται ο καθορισμός αυτών στην κρίση του δικαστηρίου, σε κάθε συγκεκριμένη

2^ο φύλλο της υπ' αριθμ. ....../2013 απόφασης του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών (Τακτική Διαδικασία)

περίπτωση. Τέτοι~~ο~~ ~~μέσο~~ ^{αποτελέσει} μπορεί να ~~είναι~~ η ανάκληση της προσβολής, υπό την έννοια της άρσης των αποτελεσμάτων της, που όπως προαναφέρθηκε, για την εφαρμογή της συγκεκριμένης διάταξης δεν απαιτείται να είναι εισέτι ενεργή. Τούτο μπορεί να γίνει, μεταξύ άλλων, με αποκαταστατικό της αλήθειας δημοσίευμα, με αίτηση συγνώμης χωρίς όρους ή και δημοσίευση της σχετικής απόφασης (Β. Βαθρακοκοίλης, ΕΡΝΟΜΑΚ, τομ. Α, σελ. 279-298, παρ. 30, 297 επ, παρ. 3 επ. 300, παρ.7). Η ικανοποίηση όμως για την ηθική βλάβη παρέχεται μόνον όταν συντρέχει το στοιχείο της υπαιτιότητάς, το οποίο και ρητώς μνημονεύεται στην προαναφερθείσα διάταξη. Έτσι, οι όροι της παραπάνω παροχής εξομοιώνονται προς εκείνους της αποζημίωσης (ΑΠ 167/2000 δημ.Νόμος). Για την περίπτωση της τυχόν παράβασης της υποχρέωσης για παράλειψη της προσβολής της προσωπικότητας του θιγόμενου στο μέλλον, απειλούνται και οι κυρώσεις του άρθρου 947 παρ. 1 του ΚΠολΔ. Εξάλλου, ως προσωπικότητα νοείται το πλέγμα των αγαθών που συνδέονται αναπόσπαστα με το πρόσωπο και συγκροτούν τη σωματική, ψυχική και κοινωνική ατομικότητα του ανθρώπου. Τα αγαθά αυτά δεν αποτελούν αυτοτελή δικαιώματα, αλλά επιμέρους εκδηλώσεις - εκφάνσεις ή πλευρές του ενιαίου δικαιώματος επί της ίδιας προσωπικότητας, σε τρόπο ώστε η προσβολή οποιασδήποτε εκφάνσεως της προσωπικότητας να σημαίνει και προσβολή της συνολικής έννοιας της προσωπικότητας. Μεταξύ των κυριοτέρων εκδηλώσεων της προσωπικότητας περιλαμβάνονται η τιμή και η υπόληψη, δηλαδή η ηθική και κοινωνική αξία του προσώπου, που έχει ως πηγή την ατομικότητά του. Περαιτέρω, από το συνδυασμό των παραπάνω διατάξεων των άρθρων 57, 59, 914, 932 του ΑΚ και των άρθρων 361, 362, 363 και 367 του ΠΚ συνάγεται ότι εκείνος του οποίου προσβάλλεται η προσωπικότητα α) με τη διατύπωση γι' αυτόν, γραπτά ή προφορικά, λέξεων ή φράσεων που κατά την κοινή αντίληψη περιέχουν είτε αμφισβήτηση της ηθικής και κοινωνικής αξίας του, είτε περιφρόνηση για το πρόσωπό του από το δράστη, ο οποίος γνωρίζει ότι με τέτοια οικειοθελή ενέργειά του προσβάλλεται η τιμή του άλλου και β) με ισχυρισμό ή διάδοση δυσφημιστικού γεγονότος, δηλαδή συμβάντος ή

περιστατικού του παρόντος ή του παρελθόντος που υποπίπτει στις αισθήσεις και είναι δεκτικό αποδείξεως, το οποίο (δυσφημιστικό γεγονός) μπορεί να βλάψει την τιμή ή την υπόληψή του, δικαιούται, εκτός άλλων, και την καταδίκη του υπαιτίου της δυσφημιστικής διάδοσης ή του εξυβριστικού ισχυρισμού στην καταβολή χρηματικού ποσού προς ικανοποίηση της ηθικής βλάβης που υπέστη από την προσβολή. Όταν ο δράστης δεν γνώριζε το ψεύδος του γεγονότος που ισχυρίστηκε ή διέδωσε ή είχε αμφιβολίες για αυτό, δεν στοιχειοθετείται μεν το έγκλημα της συκοφαντικής δυσφήμισης σε βάρος άλλου, παραμένει όμως ως έγκλημα η απλή δυσφήμιση, που προσβάλλει επίσης την προσωπικότητα του άλλου σε βαθμό μη ανεκτό από την έννομη τάξη (ΑΠ 271/2012 δημ. Νόμος). Τέτοιου είδους προσβολές μπορούν να προκληθούν και από δημοσίευμα στον τύπο ή από δηλώσεις σε ραδιοφωνική ή τηλεοπτική εκπομπή, οπότε εφαρμογής τυγχάνουν και οι διατάξεις των Ν. 1178/1981 και άρθρου 4 του Ν 2328/1995. Στις περιπτώσεις μάλιστα αυτές, η εκδίκαση των διαφορών που ανακύπτουν γίνεται κατά την ειδική διαδικασία που ορίζει το άρθρο 681 Δ'ΚΠολΔ. Οι προαναφερόμενες μάλιστα διατάξεις εφαρμόζονται αναλόγως και επί προσβολών της προσωπικότητας οι οποίες συντελούνται στο διαδίκτυο (Internet), μέσω ηλεκτρονικών ιστοσελίδων ή άλλων ιστοτόπων (όπως blogs) που λειτουργούν ως διεθνές μέσο διακίνησης πληροφοριών, δεδομένου ότι για τις προσβολές αυτές δεν υπάρχει ιδιαίτερο θεσμικό πλαίσιο και η αντιμετώπισή τους δεν μπορεί να γίνει παρά μόνο με την αναλογική εφαρμογή της ήδη υπάρχουσας νομοθεσίας για τις προσβολές της προσωπικότητας μέσω του έντυπου (εφημερίδες, περιοδικά) ή του ηλεκτρονικού (τηλεόραση, ραδιόφωνο) τύπου, αφού και η διαδικτυακή πληροφόρηση δεν διαφέρει ως προς τα ουσιώδη στοιχεία της από εκείνη που παρέχεται από τον ηλεκτρονικό τύπο, ιδίως δε ως προς τα ιδιαίτερα εκείνα χαρακτηριστικά της που οδήγησαν τον νομοθέτη στην καθιέρωση ειδικής διαδικασίας για την εκδίκαση των διαφορών που ανακύπτουν από την λειτουργία τους, ήτοι την εμβέλεια δράσης του, που μάλιστα στο διαδίκτυο είναι παγκόσμια, και συνακόλουθα του αριθμού των αποδεκτών όσων δια αυτού διαδίδονται, που μεγεθύνει την προβολή εκείνου που θίγεται από την διάδοση συκοφαντικών, δυσφημιστικών ή εξυβριστικών ισχυρισμών (βλ. και ΕφΔωδ. 36/2011, δημ. Νόμος, ΕφΠειρ. 680/2009 ΤΝΠ

ΔΣΑ, ΕφΑθ.8962/2006 δημ.Νόμος). Περαιτέρω, κατά το άρθρο 367 παρ. 1 ΠΚ οι δυσμενείς κρίσεις και εκφράσεις που διατυπώνονται για την διαφύλαξη ή την προστασία κάποιου δικαιώματος ή από δικαιολογημένο ενδιαφέρον αλλά και ο ισχυρισμός ή η διάδοση δυσφημιστικού πλην όμως αληθούς γεγονότος που γίνεται για τις ίδιες αιτίες δεν συνιστούν τα εκ των άρθρων 361 και 362 προβλεπόμενα αδικήματα, καθόσον στις περιπτώσεις αυτές το άδικο αίρεται. Η διάταξη αυτή (του άρθρου 367 ΠΚ) για την ενότητα της έννομης τάξης εφαρμόζεται αναλογικά και στο χώρο του ιδιωτικού δικαίου, όπως αυτός οριοθετείται από τις προαναφερόμενες διατάξεις των άρθρων 57-59 και 914 επ. ΑΚ. Επομένως, αιρομένου του άδικου χαρακτήρα των προαναφερομένων αξιόποινων πράξεων (με την επιφύλαξη βέβαια όσων ορίζει η δεύτερη παράγραφος του ίδιου άρθρου) αποκλείεται και το στοιχείο του παρανόμου της επιζήμιας συμπεριφοράς ως όρου της αντίστοιχης αδικοπραξίας του αστικού δικαίου. Έτσι, η πρόβολή περίπτωσης του άρθρου 367 παρ. 1 ΠΚ αποτελεί αυτοτελή ισχυρισμό καταλυτικό της αγωγής του προσβληθέντος (ένσταση), λόγω άρσης του παρανόμου της προσβολής. Δικαιολογημένο ενδιαφέρον προς ενημέρωση, και μέσω αυτής σε διαμόρφωση και αποκρυστάλλωση της πολιτικής άποψης του εκλογικού σώματος αναγνωρίζεται και στα πρόσωπα που συμμετέχουν ενεργώς στην πολιτική ζωή της χώρας (πολιτικοί), τα οποία, αποβλέποντας στα ανωτέρω, δικαιούνται να ασκούν κριτική σε πρόσωπα που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για το κοινωνικό σύνολο, αναφορικά με τις πράξεις και την εν γένει συμπεριφορά τους. Όμως, ο άδικος χαρακτήρας του δημοσιεύματος, ως προς τις εξυβριστικές ή δυσφημιστικές εκφράσεις που περιέχει, δεν αίρεται λόγω δικαιολογημένου ενδιαφέροντος και συνεπώς παραμένει η ποινική ευθύνη των κατά το νόμο υπευθύνων, άρα και η υποχρέωσή τους προς αποζημίωση κατά το αστικό δίκαιο, όταν συντρέχει μία από τις περιπτώσεις της 367 παρ. 2 ΠΚ, δηλαδή όταν οι επίμαχες κρίσεις περιέχουν τα συστατικά στοιχεία του αδικήματος της συκοφαντικής δυσφήμισης ή όταν από τον τρόπο εκδήλωσης ή από τις περιστάσεις υπό τις οποίες τελέστηκε η πράξη, προκύπτει σκοπός εξύβρισης, δηλαδή πρόθεσή που

κατευθύνεται ειδικά στην προσβολή της τιμής του άλλου. Η προσβολή δε από τον προσβληθέντα τέτοιου ισχυρισμού, που ερείδεται δηλαδή νομικά στην διάταξη του άρθρου 367 παρ. 2 ΠΚ, αποτελεί αντένσταση κατά της εκ της εκ του άρθρου 367 παρ. 1 ΠΚ ένστασης. Τέτοιος τρόπος ^{που καταδεικνύει} ~~(για την απόδοξη του~~ σκοπού ⁾ εξύβριση συντρέχει ιδίως όταν αυτός δεν είναι αντικειμενικά αναγκαίος για την απόδοση της σκέψης εκείνου που φέρεται ότι ενεργεί από δικαιολογημένο ενδιαφέρον, ο οποίος παρά ταύτα χρησιμοποίησε τον τρόπο αυτόν για να προσβάλλει την τιμή του άλλου (ΑΠ 179/2011 δημ.Νόμος).

Ι. Στην προκειμένη περίπτωση, ο ενάγων, με την από 31-5-2011 αγωγή του, κατά την εκτίμηση του περιεχομένου της, ισχυρίζεται ότι ο εναγόμενος, σε συνέντευξη που έδωσε την 19-5-2011 σε ραδιοφωνικό σταθμό, σκοπίμως ισχυρίστηκε για αυτόν αναληθή γεγονότα, που έβλαψαν την τιμή και την υπόληψή του και κατά συνέπεια προσέβαλαν την προσωπικότητά του. Με βάση τους ισχυρισμούς του αυτούς και μετά τον νομότυπο περιορισμό του αιτήματος της αγωγής από καταψηφιστικό σε αναγνωριστικό (άρθρα 223, 295 παρ. 1, 297 ΚΠολΔ), ζητεί να αναγνωρισθεί, με απόφαση προσωρινά εκτελεστή, ότι ο εναγόμενος οφείλει να του καταβάλει το ποσό του 1.000.000 ευρώ, ως χρηματική ικανοποίηση για την ηθική βλάβη που υπέστη από την υπαίτια προσβολή της προσωπικότητάς του, με τον νόμιμο τόκο από την επομένη της επίδοσης της αγωγής, και επιπλέον να υποχρεωθεί σε άρση της προσβολής του, ιδίως δε με την ανάκληση των συκοφαντικών δηλώσεών του και με την δημοσιοποίηση της απόφαση που θα εκδοθεί σε συγκεκριμένες εφημερίδες, απειλουμένης χρηματικής ποινής για κάθε ημέρα καθυστέρησης διενέργειας των ανωτέρω, καθώς και να παραλείπει στο μέλλον τέτοιου περιεχομένου προσβλητικές εκδηλώσεις σε βάρος του, απειλουμένης για κάθε νέας προσβολής, χρηματικής ποινής, καθώς και να καταδικασθεί στην δικαστική του δαπάνη. Με τέτοιο περιεχόμενο και αιτήματα, η αγωγή αυτή παραδεκτά εισάγεται προς συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου, που τυγχάνει καθ' ύλην και κατά τόπον αρμόδιο (άρθρα 9 παρ. 1, 18 περ 1 σε συνδ. με 14-17 και 22 ΚΠολΔ), κατά την ειδική διαδικασία που ορίζει το άρθρο 681 Δ' ΚΠολΔ, απορριπτομένων ως αβασίμων των ισχυρισμών του εναγομένου περί απαραδέκτου της διαδικασίας ή και αναρμοδιότητας του παρόντος Δικαστηρίου